

INTELEKTUALNI ISHOD 2. ZADATAK 5.

REZULTATI MEĐUNARODNOG SEMINARA U PUČIŠĆIMA (HRVATSKA).

WinSTONE

OPENING GATES FOR WOMEN
IN THE STONE SECTOR

institute of
Entrepreneurship
Development

SADRŽAJ

UVOD	3
<i>DNEVNI RED</i>	3
1. Prezentacija WinSTONE projekta [DNV]	5
2. Ciljevi i rezultati projekta WinSTONE [CTM].....	6
3. Žena kao voditeljica gradilišta, 30 godina iskustva - Katica Andrijašević, inženjerka građevine	7
4. Prezentacija dr. sc. Vinka Marinković, Viša konzervatorica-restauratorica na Hrvatskom restauratorskom zavodu, Zavod za nepokretnu baštinu	7
5. Prezentacija Sandre Nejašmić Pirnat, Akademske kiparice	8
6. Od učenice do ravnateljice Klesarske škole mr.sc. Tamara Plastić, Ravnateljica Klesarske škole.....	8
7. Umjetnice i vlasnice obiteljskog obrta, Dina Jakšić Pavasović and Ida Stipčić Jakšić	9
8. Klesarica i vlasnica obrta, Željka Frančeski.....	10
9. Učenica Klesarske škole, Vanessa Martinić, klesarska tehničarka	11
10. Zaključak	11

UVOD

Ovaj međunarodni seminar iskorišten je kao prezentacija projekta WinSTONE učenicima, studentima i stručnjacima građevinskog i kamenog sektora u Hrvatskoj, ali i zainteresiranoj javnosti, te kao službena prezentacija glavnih ciljeva i rezultata projekta.

Svrha ovog seminara je prikupiti informacije od sudionika događaja, koji su stručnjaci u različitim područjima kamena ili građevinskog sektora.

Svaka je sudionica istaknula jake i slabe strane rada žena u kamenom i građevinskom sektoru kao i kako je biti umjetnica i vlasnica vlastitih tvrtki u Hrvatskoj. Svoj rad i profesionalni život su predstavljale na vrlo različite načine.

Povratne informacije stručnjaka iskoristit će se za izradu metodologije za nadolazeće tečajeve i sadržaje. To je također poticaj i inspiracija ženama da nastave raditi u sektoru kamena jer je to u Hrvatskoj više nego potrebno. Stručnjaci iz sektora kamenarstva prisustvovali su ovom događaju i sudjelovali na okruglom stolu.

Na kraju je Okrugli stol zatvoren izlaganjem učenice Klesarske škole. Uključena je u mnoge projekte i jedina je žena u svom razredu. Njezino je izlaganje važno jer je za Školu i kamenarski sektor važno da upišemo što više žena, da završe Klesarsku školu i nastave raditi u sektoru kamenarstva.

DNEVNI RED

OPENING GATES FOR WOMEN IN THE STONE SECTOR

16.30 – 16.40	Pozdravni govori, Ravnateljica Klesarske škole mr.sc. Tamara Plastić Moderatorica seminara Karmela Šegvić
16.40 – 16.50	Prezentacija projekta DNV, Reiner Krug
16.50 – 17.00	Ciljevi i rezultati projekta WinSTONE CTM, David Caparros Pérez
17.00 – 17.50	Okrugli stol I

Katica Andrijašević, inženjerka građevine

dr. sc. Vinka Marinković, Viša konzervatorica-restauratorica (uža specijalnost – plastika), Hrvatski restauratorski zavod, Odjel nepokretne baštine, Odjel Split,

Sandra Nejašmić Pirnat, Akademska kiparica

mr.sc. Tamara Plastić, Ravnateljica Klesarske škole

17.50 – 18.05

Pauza za kavu

18.05 – 18.55

Okrugli stol II

dr. art. Dina Jakšić Pavasović, umjetnica i vlasnica obrta Jakšić galerija d.o.o.

Ida Stipčić Jakšić, Modna dizajnerica i vlasnica obrta Jakšić galerija d.o.o.

Željka Frančeski – klesarica, vlasnica obrta „Kameni otok“

Vanessa Martinić, učenica Klesarske škole (klesarska tehničarka)

18.55 – 19.05 Z

Zaključci i završetak

Sva izlaganja Međunarodnog seminara snimljena su i postavljena na službeni Youtube kanal Klesarske škole, a bit će dostupno i na engleskom jeziku, na sljedećoj poveznici:

https://www.youtube.com/watch?v=to_5_NaASqk&ab_channel=Klesarskaskola

Informacije o seminaru dostupne su i na službenim stranicama Klesarske škole, službenom Facebook profilu i Instagram profilu:

<https://klesarskaskola.hr/obavijest/odrzan-winstone-medunarodni-seminar/>

IG @klesarskaskolapucisca, FB: facebook.com/klesarskaskolapucisca

1. Prezentacija WinSTONE projekta [DNV]

Gospodin Reiner Krug predstavio je WinSTONE projekt i partnere na projektu.

Rekao je da je broj radnica u sektoru kamenarstva vrlo nizak, a projekt Wintone otvara vrata ženama u sektoru kamenarstva i nastoji to promijeniti i pokazati koje sve mogućnosti žene imaju za radu u djelatnostima u sektoru kamenarstva.

Predstavio je svakog partnera ovog projekta.

Koordinator projekta je DNV, a njegove aktivnosti su:

- Zastupanje interesa njemačke industrije prirodnog kamena s vađenjem i obradom prirodnog kamena za gradnju i spomenike
- Širenje znanja za građevinsko kamenje među arhitektima i naručiteljima
- Izrada i distribucija tehničkih informacija, skup pravila za sve primjene prirodnog kamena u građevinarstvu
- Razvoj službenog zanimanja Mehaničar prirodnog kamena (stručno obrazovanje i usavršavanje)
- Promotor i partner nekoliko istraživačkih projekata

Drugi partner u projektu je NTUA – Nacionalno tehničko sveučilište u Ateni, škola rudarstva i metalurgije. Sveučilište je veliko s važnim zanimanjima za naš projekt kao što su arhitektonsko i građevinsko inženjerstvo, rudarstvo, metalurško inženjerstvo itd. Najvažniji dio za Winstone je Laboratorij rudarstva i metalurške tehnike sa 70 istraživačkih projekata. Trenutno ima 4 stalna profesionalna zaposlenika s punim radnim vremenom, 3 istraživača nakon doktorata i nekoliko doktora znanosti i studente kao znanstvene asistente.

Još jedan projektni partner je IED – Institut za razvoj poduzetništva iz Grčke. Oni su istraživačka organizacija posvećena promicanju inovacija i jačanju poduzetničkog duha.

To je grčka neprofitna organizacija posvećena promicanju inovacija i jačanju poduzetničkog duha. Kao vrhunska međunarodna organizacija, certificirani Centar izvrsnosti i DIH, IED proizvodi i prenosi znanje, potiče poduzetničke kognitivne procese i podržava svaki poduzetnički pothvat diljem Europe.

Proveli su više od 200 nacionalnih i europskih projekata u okviru brojnih finansijskih okvira te uspostavili široku mrežu partnera i suradničkih organizacija iz Europe i šire.

Još jedan važan partner je CTM – Centro tecnologico del marmol Španjolska. Oni su poslovno udruženje za istraživački centar za tehnologiju mramora, prirodnog kamena i materijala. Njihova područja stručnosti su ispitni laboratorij, sigurnost na radu, geologija i geofizika, građevinarstvo i arhitektura, istraživanje i razvoj i inovacije, informacijske i komunikacijske tehnologije, prijenos rezultata istraživanja, obuka.

I zadnji partner je Klesarska škola iz Pučišća, otok Brač, Hrvatska. Jedinstvena je specijalizirana klesarska škola u Republici Hrvatskoj. To je jedina ovakva škola u Hrvatskoj. Podučava klesare (trajanje 3 godine) i klesarske tehničare (trajanje 4 godine).

Gospodin Reiner Krug je također rekao da je službena web stranica projekta winstoneproject.hr

2. Ciljevi i rezultati projekta WinSTONE [CTM]

Gospodin David Caparrós Perez dao je kratku prezentaciju ciljeva i rezultata projekta. Rekao je da je projekt započeo 1.10.2019., a očekivani završetak projekta je 30.9.2021. Predstavljao je glavni kontekst projekta i njegove ciljeve.

WinSTONE će postati resurs za žene da prošire svoju perspektivu (osobnu) kroz smislene strateške veze na bilo kojoj razini svoje karijere, kako bi mogle ostvariti svoj puni potencijal i ubrzati ili poboljšati svoj karijerni rast. Ciljevi projekta bit će: proširiti postojeće obrazovne ponude, povećati mogućnosti vršnjačkog umrežavanja koordinacijom mjesta za povezivanje i učenje, razviti sustav podrške i mentorstva s drugim ženama u industriji, stvoriti prilike za žene da rade u kamenarskoj industriji, prepoznati nove iiskusne žene koje se ističu u industriji, stvoriti svijest o mogućnostima i putevima karijere dostupnim ženama koje razmišljaju o karijeri u industriji kamena, surađivati s Upravnim odborom WinSTONE-a i drugim odborima i udrugama kako bi postigli ove ciljeve.

Ciljne skupine za projekt su:

- Žene u riziku od isključenosti, kako mlade tako i starije od 45 (60)
- centri za strukovno obrazovanje (10) i nastavnici strukovnog osposobljavanja (150).
- Poduzetnici kamenog sektora (50).

Gospodin Caparros Perez je također predstavljao glavne rezultate projekata i sve što svi partneri trebaju učiniti uključujući video zapise i priručnike za studente OER-a, međunarodne seminare i izvještaje za njih. Također je predstavljao Otvoreni obrazovni resursni centar koji će biti na službenoj web stranici projekta i Massive Open Online Course (MOOC) s webinarima i tutorijalima. I na kraju je rekao da će na projektu partneri napraviti Memorandum o razumijevanju (MoU) za žene u sektoru kamena i pokušati realizirati ovaj projekt u budućnosti.

3. Žena kao voditeljica gradilišta, 30 godina iskustva - Katica Andrijašević, inženjerka građevine

Katica Andrijašević je umirovljena inženjerka građevinarstva s više od 30 godina iskustva u ovoj djelatnosti. Govorila je o svom životnom putu od malog grada u kojem je završila osnovnu školu, do voditeljice gradilišta na toliko važnih velikih projekata ne samo u Hrvatskoj, već i u svim balkanskim zemljama. Kada je završila srednju školu, počela je raditi, a paralelno je studirala i na fakultetu. Nakon završetka fakulteta radila je u najznačajnijim i najpoznatijim građevinskim tvrtkama u Hrvatskoj poput Brodogradilišta Split, Pomgrada, Orbis holdinga, G-monta i Jadrankamena. Predstavila je najpoznatije projekte u Dalmaciji i Hrvatskoj, a bila je voditeljica tih projekata i najčešće jedina žena tamo. U Pomgradu je bila operativni voditelj sa 750 ljudi, većinom muškaraca. Njezin najdraži projekt Morske orgulje u Zadru bile su na natječaju za najbolji projekt na Venecijanskom bijenalu 2008.

Na kraju svog izlaganja rekla je kako je motivacija pokretač svih kretanja na poslovnoj i osobnoj razini. Bez visoke razine motivacije nema uspješnog rada, a potom ni rezultata rada niti uspješnih međuljudskih odnosa.

4. Prezencatija dr. sc. Vinka Marinković, Viša konzervatorica-restauratorica na Hrvatskom restauratorskom zavodu, Zavod za nepokretnu baštinu

Vinka Marinković viša je konzervatorica-restauratorica u Hrvatskom restauratorskom zavodu, Odjel za nepokretnu baštinu, Ispostava Split. Vinka je predstavljala izazove i motive radeći na svojim omiljenim projektima koje je obnovila poput katedrale sv. Lovre u Trogiru, Orlandovog stupa u Dubrovniku, Dioklecijanove palače, Zapadnih vrata i crkve Gospe od Zvonika u Splitu. Također je predstavljala proces obnove ove važne kulturne baštine.

Opisala je svoj svakodnevni posao. Radi na svim kulturnim dobrima koja su građena od kamena i koja su pod zaštitom. Svakodnevno dokumentira kulturnu baštinu, radi na interpretaciji, istraživanju uzroka propadanja, prodora u materiju, konzervaciji i restauraciji, čišćenju kamena, konsolidaciji kamena.

Vinka je rekla i da se stalno obrazuje te je u Rimu završila Međunarodni tečaj za konzervaciju i restauraciju kamena koji je trajao tri mjeseca.

Svoje izlaganje je završila rekavši da ovakvi projekti osnažuju žene u kamenom sektoru. Možda bi se, da je bila dio nečega ovakvog prije, na početku karijere, odvažila raditi na većim projektima. Ovakvi projekti važni su za ohrabrenje i umrežavanje.

5. Prezentacija Sandre Nejašmić Pirnat, Akademske kiparice

Sandra Nejašmić Pirnat je akademska kiparica. Također je radila kao profesorica grupe stručnih predmeta u Školi primijenjene umjetnosti i dizajna u Puli i profesorica Modelarstva u Klesarskoj školi. Izlagala je na četrdesetak samostalnih i tridesetak skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu te sudjelovala na mnogim domaćim i međunarodnim kiparskim simpozijima. Djela joj se nalaze u privatnim i javnim zbirkama diljem svijeta. Dobitnica je više nagrada i priznanja za umjetnički i pedagoški rad. S kamenom radi 33 godine.

Sandra je predstavila svoj rad, svoje skulpture i svoju strast prema kamenu. Najveća motivacija u njenom radu bila je ona unutarnja, zatim ljubav prema stvaranju u kamenu, predanom radu, te ljubav prema drugima. Njeni izazovi su nova iskustva i učenje, a također ulaže u sebe i stalno napreduje.

Njezino iskustvo pokazalo je da je u svakoj profesiji formula uspjeha rad, red i disciplina.

6. Od učenice do ravnateljice Klesarske škole mr.sc. Tamara Plastić, Ravnateljica Klesarske škole

Tamara Plastić je ravnateljica Klesarske škole, magistrirala je na Građevinskom fakultetu u Splitu. Bila je profesorica fizike i računarstva u Klesarskoj školi.

U svom izlaganju predstavila je rad eksploatacije kamena. Tijekom svoje profesionalne karijere bavila se proučavanju kamena kao prirodnog materijala. Njezino istraživanje pokazalo je da je sav materijal koji se vadi u kamenolomima istog sastava, isplativost mu je svega 20 posto i manje. Ostatak kamena završio bi na odlagalištu otpada. Kako ju je ova tema zanimala, to je bila tema njenog magistarskog rada. Radila je na algoritmima upravljanja i što se događa kada se uzmu u obzir svi materijali u kamenolomu, kao i na izradi informacijskog sustava upravljanja kamenom koji je radila u Jadrankamenu.

Govorila je i o zakonskoj regulativi koja na svim otocima zabranjuje kamenolome na udaljenosti od 1 km od mora. Zbog toga bi industrija na Braču bila potpuno mrtva. Prijavila se na natječaj za spas klesarstva na otoku i napravila studiju koja kaže da cijeli Brač zapravo živi od klesarstva, kamenoloma i kamene industrije. Na temelju njezine studije, Brač je jedini izuzet od ove zabrane i uredbe, pa je klesarstvo nastavilo s redovitim radom. Od tada je sektor kamena i analiza stanja u sektoru kamena postalo posebni dio njenog interesa i rada: potencijal ležišta, istražna područja, prostorni planovi itd.

Dala je prijedloge za izmjene prostornih planova Brača u vezi s istražnim područjima, a to je temelj za daljnji rad. Napisala je i publikacije, primjere dobre prakse, sudjelovala u pisanju udžbenika, a sve se to koristi na fakultetima u učenju.

Započela je i doktorsku disertaciju koja još nije gotova. Karakteristike kamena kao prirodnog materijala i optimizacija zadržavanja na odlagalištu nakon eksploatacije kako bi kamen sazrijevao bez skupog skladištenja i kako bi se mogao proizvoditi bez oštećivanja kamena. Kamen koji se izvadi iz ležišta nakon nekog vremena nakon skladištenja nema iste karakteristike i zato je važan način skladištenja.

Kao ravnateljica nastoji povećati broj učenika, jer bez toga nema znanja ni razvoja ni očuvanja klesarske struke.

7. Umjetnice i vlasnice obiteljskog obrta, Dina Jakšić Pavasović and Ida Stipčić Jakšić

Dr.art. Dina Jakšić Pavasović umjetnica je i vlasnica tvrtke Jakšić galerija d.o.o. Završila je Accademia di Belle Arti u Rimu, a doktorirala je i na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Galeriju Jakšić drže 4 člana obitelji Jakšić u kojoj se nalaze slike, skulpture, nakit, uporabni i ukrasni kameni predmeti. Galerija se nalazi u Donjem Humcu u dvorištu obiteljske kuće.

Ona koristi kamen na mnogo načina. Ona to shvaća kao ideju ili samo kao materijal u dizajnu. Njezina doktorska disertacija bila je simulacija kamenog zida koji spaja dvije ceste na otoku Braču. Iluzija tekstila, kamena obloga je dvostrano oblikovana i svojim rasporedom aludira na tekstil na kojem je postavljen monogram. Imala je izložbu u kamenolomu kod Škripa. Tamo je izlagala jer je htjela povezati važnost lokalne sredine i umjetnosti. Kamen se koristi kao znak identiteta.

Posljednjih par godina bavi se kamenom skulpturom, kombinacijom skulpture i slikarstva. Ona stavlja pigment u ljepilo i intervenira u sam kamen. Bijeli brački kamen tako dobiva sasvim drugačiji izgled. Svojim izložbama povezuje obiteljsku tradiciju s modernim dizajnom i značajem kamena.

Za "Modularni svijećnjak" za 2019. primila je nagradu "Tripun Bokanić" Klesarske škole i Kuće Oris iz Zagreba za najbolji suvenir. Dina je u svom

izlaganju pokazala i svoje omiljene radove koji se nalaze u galeriji te objasnila odakle ideja i kako ih izrađuje. Važno je naglasiti da se trudi raditi na način da se koristi cijeli kamen jer je velika količina otpada u proizvodnji kamena vrlo velik problem.

Ida Stipčić Jakšić je modna dizajnerica, ali je tijekom života unijela kamen u svoj život i rad. Sa 17 godina imala je prvu samostalnu izložbu na kojoj je od kamena s plaže izrađivala nakit. Ta je izložba obilježila njezin daljnji život. Njezin najpoznatiji rad je "Kamena haljina" od bijelog bračkog kamena, koja je prvi put predstavljena 2004. godine, a predstavljala je hrvatsku modu u New Yorku 2011. godine., haljina izgleda kao zidovi Dioklecijanove palače. Ženska strana Splita bila je haljina koja je također veliki dio Splita. Sljedeća kamena haljina predstavljala je "Zlatni rat", poznatu bračku plažu u Bolu, a bila je izrađena od kamenih oblutaka. Izrađuje i nakit od poludragog kamenja. Kroz prezentaciju je objasnila kako ga izrađuje i koje strojeve koristi.

Istaknula je suradnju s poznatom hrvatskom pjevačicom Josipom Lisac. Njihova suradnja je dugogodišnja, a ona joj je godinama osmišljavala ekstravagantnu odjeću i nakit.

Za izradu suvenira "Kameno cvijeće" dobila je posebnu nagradu za inovativni dizajn od Društva inovatora Dijatus i Znak "Izvorno hrvatsko" te posjeduje certifikat intelektualnog vlasništva. Važno je naglasiti da je kameno cvijeće izrađeno od kamenog otpada jer samoodrživost je vrlo važna za njezin rad.

8. Klesarica i vlasnica obrta, Željka Frančeski

Željka Frančeski je klesarica i vlasnica privatnog obrta "Kameni otok" s Brača.

Rekla je da kada vidite ženu koja radi u kamenu ili postavlja struju, čujete komentare da radi muški posao. Rekla je da svi radimo svojim znanjem i srcem, a ona svaki dan ruši stereotipe o muškim i ženskim poslovima. Završila je Klesarsku školu. Klesarska škola je prije 20 godina bila škola za život jer su se već tada gradili temelji za život. Cilj nije bio završiti školu nego učiti. Kad je završila školu, željela je raditi u svojoj struci. Obilazila je klesarske radionice, redovito je odbijana. Ponuđeno joj je mjesto tajnice u klesarskoj radionici. Bila je ljuta i razočarana. Htjela je posao u struci, u kamenu, za to se školovala. Jedan klesar ju je uzeo za klesaricu zbog nedostatka radnika, no vlasnik radionice je odmah jasno dao do znanja da je skeptičan kako će raditi jer je žena. Tamo je radila tri godine. 2010. godine otvara vlastiti klesarski obrt. Proizvodi suvenire, nakit i uporabne predmete. Ima dvije zaposlene osobe, od kojih je jedna žena. Bori se protiv predrasuda i stereotipa, vozi kombi, najviši i najduži, a ljudi je uvijek iznenađeno gledaju. Svoju prezentaciju je završila riječima: "Ako radiš posao koji voliš, možeš sve."

9. Učenica Klesarske škole, Vanessa Martinić, klesarska tehničarka

Vanessa Martinić je učenica Klesarske škole, treći razred, klesarska tehničarka.

Uvijek je voljela kreativnost. Ona prati trendove, voli kamere. Ona je jedina djevojčica u razredu sa 6 dječaka. Klesarsku školu upisala je jer je željela spojiti kreativnost i kamen i ostati u školi kod kuće. Nakon srednje škole, rekla je da ima sigurnu budućnost bilo da ide na fakultet ili ne. Prilikom upisa u ovu školu imala je malu podršku. Tata (klesar) je nije podržao jer je mislio da je to muška škola. Mama je dala podršku. Prijatelji su je ismijavali, učiteljice u osnovnoj školi nisu je podržale u odluci da krene u Klesarsku školu. No, u Klesarskoj školi ima veliku podršku učitelja, učenika, ravnatelja. Škola je bila pun pogodak.

10. Zaključak

Kako je utvrđeno na dnevnom redu, nakon što su sva izlaganja završena, Tamara Plastić je seminar završila konačnim zaključkom. Rekla je da je ovo bilo jako inspirativno, rasvijetlili smo temu žena koje rade u kamenu i snage žene. Kad smo zajedno, to je velika koncentracija energije koju svi osjećamo da možemo jedni druge podržati i napraviti neke velike stvari u sektoru kamenarstva.

Možemo reći da su najrelevantnija pitanja koja se postavljaju na seminaru podrška ženama i dijeljenje dobre prakse s projektima poput Winstonea. Važno je čuti i vidjeti profesionalne puteve toliko različitih žena koje dijele jednu bitnu stvar, a to je ljubav prema radu u kamenu.

BROJ PRISUTNIH

Ukupno je na Međunarodnom seminaru projekta WinSTONE u Pučišćima (Hrvatska) bilo 45 vanjskih osoba (online putem Microsoft Teamsa) i 12 sudionica (uživo), osim sudionika projekta:

Deutscher Naturwerkstein-Verband E.V (DNV)

- Reiner Krug.

Asociación Empresarial de Investigación Centro Tecnológico del Mármol, Piedra y Materiales (CTM)

- David Caparrós Pérez.

KLESARSKA SKOLA Pučišća (KLESARSKA)

- Tamara Plastić.
- Karmela Šegvić
- Maja Milković
- Josipa Martinić